

Terorismul aparține modernității, dar de la apariția sa și până în zilele noastre au survenit modificări, nuanțe și mutanți.

Cel mai elocvent caz istoric, deși foarte puțin cunoscut, din motive mult prea evidente pentru a le mai relua aici, îl reprezintă terorismul revoluționar rus, care a debutat de la jumătatea secolului XIX și a continuat până la căderea Imperiului Țarist. Potrivit istoricei Anna Geifman, doar în secolul trecut, înainte de 1917, au fost uciși aproximativ 17.000 de oameni în atentatele puse la cale de nihiliști. Cifra, în sine relevantă, devine și mai semnificativă când descoperim funcțiile și originea acestor oameni. Majoritatea lor erau birocrați ai statului, membri ai familiei imperiale, aristocrați și, nu în ultimul rând, victime colaterale. Prim-miniștri, miniștri, guvernatori, ofițeri de poliție au căzut secerați de gloanțele și bombele revoluționarilor socialiști. Premierul Piotr Stolypin, guvernatorul Moscovei și fratele țarului Alexandru III-lea, Serghei Alexandrovici, ministrul de interne, Viaceslav von Plehve, reprezintă doar cele mai cunoscute victime. Pe lângă ei, mulți alții au pierit sub urgia unui atac care țintea direct demantelarea statului.
Putem observa, astfel, o primă diferență importantă față de terorismul contemporan. Vechea gardă nihilistă se concentra asupra figurilor reprezentative ale Imperiului. Nu erau ocoliți indivizi obișnuiți, dar nici nu erau, cu câteva mici excepții, în prim planul „demonilor”. Pe altarul revoluției culoarea sângelui era importantă, deși nu decisivă. Principiul de bază părea să fie: cu cât mai albastru, cu atât mai bine. Însă cel mai important criteriu în alegerea victimelor rămânea fidelitatea lor față de Imperiu.

Fără a fi nevoie de sofisticate analize politice, astăzi putem observa, la nivelul de constatare banală, că liderii politici, figurile simbolice ale statului, au o imunitate cvasitotală din partea teroriștilor.(Pentru cine are nevoie de o explicație gata confecționată și la îndemână, putem spune că acest fenomen se datorează sistemelor de securitate și informații foarte performante.) În schimb, oamenii obișnuiți s-au transformat în obiectivele favoritele ale scelerașilor, ceea ce

reprezintă o schimbare de paradigmă relevantă.

În altă ordine de idei, mai demult, ca și în prezent, una dintre problemele larg dezbătute avea în vedere libertatea de exprimare și susținerea acordată nihilismului, în baza acestui „drept fundamental”.

Un caz special l-a constituit asasinarea Țarului „Eliberator” Alexandru al II-lea și procesul asasinilor. În urma unei judecăți publice, vinovații au fost condamnați la moarte, dar opinia publică luminată din Rusia și Apus a fost oripilată de această decizie.

Lev Tolstoi a fost principalul susținător al cauzei nihiliste și a pledat în intervențiile sale publice pentru grațierea condamnaților și exilarea lor în Statele Unite pe spezele guvernului rus. Tot guvernul ar fi trebuit, în opinia romancierului, să le asigure și banii de întreținere. Conform lui Tolstoi, doar așa ar putea demonstra autoritățile că sunt cu adevărat creștine.

Un alt intelectual de marcă interesat în epocă de soarta legală a nihiliștilor a fost Vladimir Soloviov, mai cunoscut pentru speculațiile sale gnostice și pentru eforturile ecumenice. Într-un discurs public ținut la puțină vreme după asasinarea Țarului Alexandru al II-lea, Soloviov a clamat achitarea făptașilor. Rezultatul imediat al acestui apel a fost o furie a audienței îndreptată asupra celui mai în vogă filosof al Rusiei de la acea vreme. Poporul încă era credincios monarhiei, iar libertatea de expresie nu își arătase toate roadele.

În același timp, peste ocean, presa liberă, independentă și democrată dădea note proaste autorităților ruse pentru condamnarea vinovaților. Ultima șansă de a arăta că în Rusia există un guvern căruia să-i pese de soarta oamenilor a picat, scria New York Times.

Nu a fost singurul proces de răsunet din istoria dificilă a Imperiului Țarist. În 1877, Vera Zasulici a încercat să-l asasineze pe guvernatorul St. Petersburgului, Fiodor Trepov, dar nu a reușit decât să-l rănească. În urma unui proces celebru cu jurați, ca urmare a presiunii imense din partea ziarelor liberale, dar nu numai, terorista a fost achitată.

Dreptul la liberă exprimare a devenit absolut în ultima fază a Imperiului, după anul 1900. Legi

favorabile autonomiei universitare (poliția nu mai avea voie să intervină în campusuri, ceea ce însemna practic libertatea totală de acțiune pentru cei mai agresivi revoluționari), abolirea cenzurii (sinonimă cu propaganda nihilistă fără opreliști și o falsificare completă a realității, după cum s-a văzut în cazul Rasputin) și instituirea unui Parlament de la tribuna căruia deputații liberali puteau cere nestingheriți abolirea monarhiei și exproprierea moșiilor au însemnat cuiul final în coșciugul Imperiului. Și mii de victime.

Acum să revenim în actualitate pentru a vedea cum se leagă libertatea de exprimare de terorism. Nu a trecut foarte multă vreme de la recentele atentate teroriste din Londra, iar autoritățile engleze au anunțat că este nevoie de noi măsuri de reglementare a internetului. Pentru premierul britanic, mediul virtual oferă extremiștilor platforme de comunicare și propagandă mult prea facile.

Oricât ar părea de detestabilă, ideea are un filon sănătos. Prezumția că, în condiții de libertate de exprimare totală, „binele triumfă”, iar oamenii vor fi foarte atenți la mesajele înghițite, este iluzorie, după cum o dovedesc nenumărate exemple istorice. De aici nu rezultă, pe cale de consecință imediată, necesitatea unui guvern ultrapaternalist, care să controleze la sânge absolut tot ce apare pe piață. Înseamnă doar că orice guvern care nu este preocupat de ceea ce apare, va sfârși prin a fi delegitimat mai devreme sau mai târziu. Mai mult, la nivel comunitar, libertatea de exprimare completă conduce la dizolvarea oricărei forme de cooperare. Pentru o comparație ilustrativă, ar trebui să fie suficient să vă imaginați că-l băgați într-o familie obișnuită pe oricare dintre de Sade, Nietzsche sau Kinsey...

Așadar, ideea reglementării discursului public are o bază solidă, doar că nu neapărat în internet ar trebui căutați vinovații. Apariția terorismului contemporan este destul de strâns legată de prăbușirea educației occidentale sub influența multiculturalismului, marxismului și relativismului. De aici, ideile au fost diseminate mai departe cu ajutorul indispensabil al media până când a devenit o culpă de neiertat a te întreba dacă proiectul iluminist (toți oamenii sunt egali, identici, nu contează rasa, religia, istoria, limba sau etosul, deci putem clădi o comunitate indiferent de indivizi) are cea mai mică șansă de a sta în picioare. Cu alte cuvinte, societatea apuseană și-a pregătit propria versiune de sinucidere, iar oricine încearcă să conteste canonul postmodern sfârșește în oprobiu public.

Bineînțeles că toate considerațiile de mai sus se bazează pe presupunerea inocentă că liderii politici care contemplă o astfel de iconografie se gândesc la binele supușilor.